

TEM ajankohtaista

**Turvallisuustekniikan neuvottelukunta
19.9.2023**

**Tarja Virkkunen
Pauliina Kanerva**

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Ajankohtaista EU-sääntelyssä

Ajankohtaista EU-sääntelyä, aloitteita

Yleinen
tuoteturvallisuusasetus
GPSR(EU) 2023/988
(TEM)

NIS2 –direktiivi
(EU/2022/2555)
(LVM)

Critical Raw Material
Act, asetusehdotus
COM(2023)160
(TEM)

EU:n akkuasetus
(EU) 2023/1542(YM)

EU:n koneasetus
(EU) 2023/1230
(STM/TEM)

CER-direktiivi
(EU/2022/2557)
(SM)

Net zero Industry Act
Asetusehdotus
COM(2023)161
(TEM)

EU:n
ekosuunnitteluasetus-
ehdotus (COM(2022) 142
final)
(TEM/YM)

SMEI
pääasetusehdotus
COM(2022)461+
Omnibus-direktiiviehdotus
(TEM)

Tekoälyasetus-
ehdotus AI
COM/2021/206
(TEM)

EU:n
Tullireformipaketti
(asetusehdotus
(COM(2023) 258
final); (VM)

EU:n
rakennustuote-
asetusehdotus
(YM)

Kyberresilienssi-
asetus CRA,
ehdotus
COM(2022)454
(LVM)

REACH-asetus,
(EU) 1907/2006
Muutosehdotus
loppuvuodesta
(STM)

CLP-asetus,
(EU) 1272/2008
muutosehdotus
(STM)

Kansallinen toimeenpano - Meneillään olevia hankkeita

Turvauhkien huomioiminen kemikaaliturvallisuuslaissa

- **Turvauhka-ajattelu puuttuu kemikaalialan säädöksistä**
 - Parantaa securityn ohella myös safety –turvallisuutta
- **Rajaus!**
 - Riskiperusteisuus; laajuus & kemikaalin ominaisuudet
 - Riskinarviointityökalu
- **HE oli lausuntokierroksella touko-kesäkuussa 2022.**
- **Asetusvalmistelu:**
 - Turvauhkakriittisten kemikaalien rajaus.
 - Päivitetään samalla myös turvallisuusvaatimusasetus ja valvonta-asetus turvauhkanäkökulmalla.
- **Aikataulu: HE-valmisteluun otettu lisääaikaa.**
 - Mm. huomioitava EU:n resilienssiin ja kyberturvallisuuteen liittyvien direktiivien täytäntöönpano.
- **Siirtynyt tälle hallituskaudelle.**

Jakeluasemia koskevien säännösten uudistaminen

- **KTM:n jakeluasemapäätöksen (415/1998) muutosta on valmisteltu aikaisemmin.**
- **Muutoksen tavoitteena on ollut mahdollistaa maanpäällisten polttoainesäiliöiden käyttö jakeluasemilla.**
- **Esiselvityksen aikana on tullut ilmi, että KTM:n jakeluasemapäätöstä ei ole mahdollista muuttaa kemikaaliturvallisuuslain nojalla vaan säännös tulee kumota ja jakeluasemia koskevat säännökset antaa uudessa asetuksessa, jos muutoksia halutaan tehdä.**
- **Esiselvityksen pohjana on ollut, että jakeluasemia koskevat säännökset sisällytettäisiin asetukseen VNA (856/2012), jossa on säännökset turvallisuusvaatimuksista.**
- **Tavoitteena on saada selvityksen tuloksena tehdyt muutosehdotukset kuultavaksi syksyn aikana.**

Ilotuliteselvitys

- Vuonna 2019 jätetty kansalaisaloite (KAA 11/2019 vp) F2 ja F3 luokkiin kuuluvien pyroteknisten tuotteiden käytön rajoittamiseksi käsiteltiin eduskunnassa 25.10.2022.
- Eduskunta hylkäsi aloitteen ja hyväksyi talousvaliokunnan mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen.
- Lausuman mukaan eduskunta edellyttää, että työ- ja elinkeinoministeriö selvittää kattavasti eri vaihtoehtoja ilotuliteturvallisuuden parantamiseksi ja ilotulitehaittojen vähentämiseksi sekä ryhtyy selvitysten johdosta tarvittaviin toimenpiteisiin ja antaa talousvaliokunnalle selvityksen tarkastelun tuloksista.
- Selvitys käynnistyi TEM:ssä tammikuussa 2023. Tukes on ollut selvityksen tekemisessä mukana. Yleisölle pidettiin kuuleminen Ota kantaa –palvelussa maaliskuu-huhtikuun aikana. Selvityksessä saatuja tuloksia on käyty läpi ja niitä käsitellään sidosryhmien kanssa syksyn aikana.
- Selvityksen on tarkoitus valmistua loppuvuodesta 2023.

Yleinen tuoteturvallisuusasetus, GPSR

- Yleinen tuoteturvallisuusasetus (EU) 2023/988, GPSR) on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä (linkki: [asetus](#)) tuli voimaan kesäkuussa 2023 ja on suoraan sovellettavaa jäsenvaltioissa 13.12.2024 lukien.
- Yhteistyö sidosryhmä- ja viranomaistaustaverkostossa jatkuu
- Kansallinen täytäntöönpano käynnissä
- Täytäntöönpanotarpeita mm.
 - Kansalliseen lainsäädäntöön edellytettjä muutoksia mm. viranomaisten toimivaltuuksista, päällekkäisyyksien ja ristiriitaisuuksien poistamiseksi, kielivaatimuksista ja seuraamuksista säättäminen
 - Muita ei-lainsäädäntöä edellyttäviä täytäntöönpanotarpeita

CER Direktiivi (EU/2022/2557)

- Annettu 14.12.2022, voimaan 17.1.2023, implementoitava 17.10.2024 mennessä.
- Koskee yhteiskunnan kriittisiä toimijoita
- Pyrkii vahvistamaan kriittisten toimijoiden ja toimintojen häiriönsietokykyä ja tehostamaan viranomaisten välistä koordinaatiota ja yhteistyötä EU:ssa, jäsenvaltojen välillä sekä jäsenvaltioiden sisällä. Komission rooli turvallisuustoimijana.
- Seuraus turvallisuusympäristön muutoksista sekä pitkällä (sisämarkkinoiden toimintavarmuus) että lyhyellä (COVID, Ukraina) aikavälillä.
- Sektorit: energia, liikenne, pankkiala, rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurit, terveys, juomavesi, jätevesi, digitaalinen infra, julkishallinto (pl. keskuspankit, oikeuslaitos ja lainsäädäntöelimet), avaruus sekä elintarvikkeiden tuotanto, jalostus ja jakelu (logistiikka, tukkuliiketoiminta ja suurmittakaavainen teollinen tuotanto).
- Lainsäädäntöhanke asetettu 7.12.2022. **SM vetää täytäntöönpanohanketta**, mukana kaikki ministeriöt. TEM hallinnonala (HVK, EV, TUKES) aktiivisesti mukana. Lisätietoja/TEM/TTM/HUOVA, johtava asiantuntija Timo Nyssönen.

NIS2 Direktiivi (EU/2022/2555)

- Kyberturvallisuusdirektiivi
- Yhdenmukaistaa eräiden yhteiskunnan kriittisten sektoreiden vähimmäistason kyberturvallisuusriskienhallinta- ja raportointivelvoitteita.
- Määritetään kyberturvallisuusriskien hallintatoimien ja raportoinnin vähimmäistaso direktiivin soveltamisalaan kuuluville aloille, joita ovat esimerkiksi energia, liikenne, terveys ja digitaalinen infrastruktuuri.
- Sovelletaan kaikkiin keskisuuriin ja suuriin toimijoihin, jotka toimivat direktiivin soveltamisalaan kuuluvilla aloilla tai tarjoavat siihen kuuluvia palveluja.
- Soveltamisalaa laajennetaan NIS-1 direktiivistä
- **LVM** vetää lainsäädäntöhanketta. Toimikausi 2.1.2023 –30.11.2024
Hankeikkuna: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM044:00/2022>
- Valmistelussa HE-luonnos horisontaaliseksi yleislaiksi – Sektorikohtaisesti toimivaltaiset viranomaiset – KTK.
- Aikataulu pääpiirteissään sama kuin CER-direktiivissä
- Täytäntöönpanossa yhteensovitettava CER- direktiivin kanssa.

Kyberkestävyyslainsäädös (LVM)

- Euroopan komissio julkaissut ehdotuksen (Cyber Resilience Act, CRA) 15.9.2022
 - Kyberturvallisuudesta yleinen vaatimus digitaalisille tuotteille
 - Tarkoituksena on suojella erityisesti kuluttajia tietoturvariskeiltä
 - Yhdenmukaiset kyberturvallisuusvaatimukset aineellisten ja aineettomien digitaalisten tuotteiden eli laitteistojen ja ohjelmistojen, sekä oheispalvelujen valmistajille ja myyjille.
 - Säänneltäviä tuotteita olisivat esimerkiksi erilaiset verkkoon kytkettävät kuluttajatuotteet ja päätelaitteet kuten kamerat, älykortit ja mobiililaitteet sekä verkkolaitteet kuten reitittimet.
 - Säädös täydentäisi nykyistä kyberturvallisuutta koskevaa lainsäädäntökehystä, johon sisältyvät verkko- ja tietoturvadirektiivi (NIS2-direktiivi) ja kyberturvallisuusasetus.
- Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston käsittelyssä. Kun ehdotus on hyväksytty, talouden toimijoilla ja EU-mailla on kaksi vuotta aikaa sopeutua uusiin vaatimuksiin.

SMEI (Single Market Emergency Instrument)

- Mekanismi, jonka tarkoituksena on turvata EU perusvapaudet, eli tavaroiden, palveluiden ja henkilöiden vapaa liikkuvuus ja välttämättömien tavaroiden ja palveluiden saatavuus poikkeuksellisissa olosuhteissa.
- Omnibus-asetus sisältää viiden tuotesektorikohtaisen asetuksen muuttamisen ja omnibus-direktiivillä muutettaisiin 14 tuotesektorikohtaista direktiiviä.
- SMEI:n omnibus koskee harmonisoituja tuotteita. Direktiivit ja asetukset, joissa ainakin osa tuotteista voisi olla relevantteja kriisitilanteessa sisällytettiin omnibus-ehdotuksiin.
- Valtioneuvoston U-kirjelmä U 81/2022 vp
- TEM koordinoi
- Neuvoston teknisen harmonisaation työryhmässä käynnissä sisämarkkinoiden hätäapuvälineen (SMEI) liiteasetuksen ja liitedirektiivin (omnibus-osio) käsittely.

Net Zero Industry Act – KOM asetusehdotus 1/2

- KOM julkaisi ehdotuksen 16.3.2023.
- **Net Zero Industry Act**
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1665
- Tavoitteena edistää nollapäästöteknologiaprojekteja ja -investointeja Euroopassa.
- Asetusehdotuksessa vahvistettaisiin puitteet toimenpiteille innovaatioiden edistämiseksi sekä nettonollateknologioiden valmistuskapasiteetin lisäämiseksi, jotta tuetaan EU:n vuoden 2030 tavoitetta vähentää kasvihuonekaasujen nettopäästöjä vähintään 55 prosentilla vuoden 1990 tasosta ja vuodelle 2050 asetettua ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamista.
- Ehdotuksella pyritäisiin varmistamaan unionin energiajärjestelmän kestävyys turvaamiseksi tarvittavan turvallisen ja kestävän nettonollateknologian saatavuus, sekä laadukkaiden työpaikkojen luominen.
- Ehdotus sisältää toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että vuoteen 2030 mennessä ehdotuksen liitteessä lueteltujen strategisten nettonollateknologioiden valmistuskapasiteetti unionissa lähestyy tai saavuttaa vähintään 40 prosentin tason unionin vuosittaisesta käyttöönoton tarpeesta.
- Ehdotuksella pyritään varmistamaan sisämarkkinoille saatettujen nettonollateknologioiden vapaa liikkuvuus.
- **Valtioneuvoston U-kirjelmä U 6/2023 vp annettu.**
- Neuvoston työryhmäkäsittely jatkuu pj-maa Espanjan johdolla.

Net Zero Industry Act – KOM asetusehdotus 2/2

- **Soveltamisala nollapäästöteknologiat: aurinkosähkö ja -lämpö, tuulivoima ja merituulivoima, akut ja varastointi, lämpöpumput ja geoterminen energia, elektrolyysit ja polttokennot, biokaasu/-metaani, CO₂ talteenotto/hyödyntäminen/varastointi, sähköverkkoteknologiat, kestävät vaihtoehtoiset polttoaineet, kehittyneet teknologiat energiantuotantoon ydinvoimasta, pienet modulaariset reaktorit.**
- **lupamenettelyjen määrääjat ja sujuvoittaminen,**
- **hankinnat,**
- **osaaminen sekä ammattipätevyyksien tunnustaminen ja**
- **säätelyn hiekkalaatikat innovaatioiden vauhdittamiseksi.**

Asetus ja tiedonanto kriittisistä raaka-aineista – KOM asetusehdotus

- KOM julkaisi ehdotuksen 16.3.2023.
- **Asetus ja tiedonanto kriittisistä raaka-aineista**
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1661
 - päivitetty luettelo kriittisistä raaka-aineista sekä luettelo strategisista raaka-aineista, jotka ratkaisevan tärkeitä kaksoissiirtymän ja merkittävien teknologioiden sekä puolustus- ja avaruussovellusten kannalta
 - viitearvot eurooppalaisten valmiuksien kehittämiseksi raaka-aineiden toimitusketjuissa ja hankintojen monipuolistamisessa louhinnan, jalostuksen, kierrätyksen ja enimmäisprosenttiosuus strategisen raaka-aineen kulutuksesta peräisin yhdestä ainoasta kolmannesta maasta.
 - hankkeiden lupamenettelyjen määrääjat ja sujuvoittaminen,
 - häiriönsietokyvyn varmistaminen mm. strategisten toimitusketjujen seuranta ja varastojen koordinointi, suurten yritysten stressitestit,
 - vapaa liikkuvuus ja markkinavalvonta,
 - osaaminen,
 - toimet arvoketjujen kestäväen kehityksen parantamiseksi ja
 - kansainvälinen toiminta, strategiset kumppanuudet jne.
- **Valtioneuvoston U-kirjelmä U 7/2023 vp annettu.**

EU:n Tullireformipaketti

- Komissio antoi 17.5.2023 Euroopan unionin tulliliiton toiminnan uudistamiseksi seuraavasta kolmesta lainsäädäntöehdotuksesta koostuvan tullireformipaketin. Mukana oli ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin *tullikoodeksin* ja Euroopan unionin tulliviranomaisen perustamisesta sekä asetuksen (EU) 952/2013 kumoamisesta (COM(2023) 258 final);
- Ehdotusten tavoitteena on nykyaikaistaa tulliliitto ja tehdä siitä tehokkaampi, ketterämpi ja tulevaisuuden muutoksiin joustavasti mukautuva. Uudistuksen konkreettisempina tavoitteina on digitalisoida tullitoiminta ja hyödyntää tietopohjaista toimintatapaa tehokkaasti ja keskitetymin koko tulliliitossa.
- Uusi EU:n tulliviranomainen vastaisi EU-tason riskien hallinnasta. Ehdotetulle uudelle EU:n tullidatakeskukselle toimitettuja tietoja hyödynnettäisiin niin EU-tason riskianalyysissä kuin jäsenvaltioiden viranomaisten edelleen tekemässä kansallisen tason riskianalyysissä. Tulliviranomaiset voisivat nykyistä tehokkaammin reagoida riskeihin ja suojata EU:n ja sen jäsenvaltioiden taloudellisia etuja. Unionin tehokkaampi riskienhallinta vahvistaisi tulliviranomaisten kykyä myös suojata sisämarkkinoita ja muihin politiikka-aloihin perustuvia unionin ja sen kansalaisten etuja, kuten turvallisuutta, terveyttä ja ympäristöä. Unioniin tulevat vaatimustenvastaiset tavarat haittaavat unionin yritysten kilpailukykyä ja aiheuttavat vakavia riskejä muun muassa kuluttajien terveydelle ja elämälle.
- https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kirjelma/Sivut/U_27+2023.aspx

Ns. yhden luukun hankkeet

Ns. yhden luukun hankkeet

- Tietoon tullut yksi yhteensovittamislain (laki eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta (764/2019)) soveltamistapaus.
- Käytännössä Luvat- ja valvontapalvelussa
<https://tem.fi/luvat-ja-valvonta> voi hakea tällä hetkellä kahta lupaa (kemikaaliturvallisuuslupa + ympäristönsuojelulain mukainen lupa) yhteensovittamislain 13 luvasta.
 - Teknisesti asiointi viranomaisten asiointipalvelun kautta (Tehdään suomi.fi tunnistautumalla > ohjautuu palvelukerrokseen).

EU:n markkina- valvonta-asetuksen täytäntöönpano

EU:n markkina-**valvonta-asetus**

- Markkina-**valvonta-asetus** (EU) 2019/1020 tuli sovellettavaksi pääosin 16.7.2021 alkaen.
- Markkina-**valvonta-asetuksen** soveltamisen tueksi tarvitaan kansallista täydentävää sääntelyä (mm. markkina-**valvontaviranomaisista**, toimivaltuuksista ja seuraamuksista).
- Markkina-**valvonta-asetus** koskee yli 70 eri EU-tuotesäädöstä, joiden osalta vastuu jakaantuu useille hallinnonaloille.
- Kansallista täydentävää sääntelyä on annettu useilla HE:illa eri hallinnonaloilta
- Pääosin täytäntöönpanossa on eri hallinnonaloilla hyödynnetty kansallista horisontaalista markkina-**valvontalakia** (1137/2016).

Markkinavalvonta-asetuksen tuotesektorien täytäntöönpano – tilannekuva syyskuu 2023

Markkinavalvontalain soveltamisala

Soveltamisalassa:

- Hissiturvallisuuslaki
- Mittauslaitelaki
- Pyroteknisten tuotteiden laki
- ATEX-laki
- Painelaitelaki
- Sähköturvallisuuslaki
- Räjähdelaki
- Kuluttajien henkilönsuojainlaki
- Kaasulaitelaki
- Säteilylaki
- Ilmailulaki
- Aerosolilaki
- Ajoneuvolaki

Lisätty MMM:n valmisteleman lannoitevalmistelain uudistuksen yhteydessä:

- Lannoitelaki

Lisätty TEM:n markkinavalvontalain muuttamista koskevan HE:n yhteydessä:

- Huvivenelaki
- Sähköisen viestinnän palvelulaki (radiolaitteet)
- Laivavarustelaki
- RoHS-laki
- Kemikaalilaki
- Kosmetiikkalaki
- Tupakkalaki
- Ekosuunnittelulaki

Lisätty YM:n valmistelemalla talousarvioon liittyvällä HE:lla:

- Jätelaki
- Ympäristönsuojelulaki
- EU-ympäristömerkkilaki

Lisätty LVM:n valmisteleman VAK-lain uudistuksen yhteydessä:

- VAK-laki

Lisätty TEM:ssä erikseen valmisteltavilla HE:illa:

- Lelulaki
- Tekstiili- ja jalkine-merkinnät

Lisätty STM:ssä valmisteltavilla HE:illa:

- Esteettömyys-direktiivin tuotteet
- Juomavesi-direktiivin tuotteet

Markkinavalvontalain soveltamisalan ulkopuolelle jää

- Maankäyttö- ja rakennuslaki (rakennustuotteet)
- Lääkinnällisten laitteiden laki
- STM:n työsuojelun laitteet (ammattikäyttöön tarkoitetut koneet ja henkilönsuojaimet sekä köysiratalaitteistot)
- Kuluttajakäyttöön tarkoitetut koneet

Kiitos!